

Henrik Gustafsson
Enheten för naturskydd
och tillsyn
010 – 22 36 337

Enligt sändlista

Beslut om ändring av naturreservatet Marieholmsskogen i Gnosjö kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om ändring av Länsstyrelsens beslut den 20 december 2000 (dnr 231-9702-89) om bildande av naturreservatet Marieholmsskogen.

Beslutet innebär:

Utveckling av syfte och tillägg av nya syften och skäl med stöd av 7 kap. 4-5 §§ miljöbalken (1998:808, MB).

Utökning av naturreservatet med stöd av 7 kap. 4-5 §§ MB. Reservatets avgränsning framgår av bifogad karta (bilaga 1a) och med de gränser som är utmärkta i fält.

Utveckling av A-föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § MB och upphävande av A-föreskrift med stöd av 7 kap. 7 § MB.

Precisering av B-föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB.

Ändring och upphävande av C-föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM).

Nedan angivna syften och föreskrifter ska gälla för naturreservatet Marieholmsskogen (se **Syfte och Naturreservatsföreskrifter**).

Detta beslut ersätter Länsstyrelsens beslut om naturreservatet Marieholmsskogen den 20 december 2000 (dnr 231-9702-89).

Länsstyrelsen fastställer med stöd av 3 § FOM de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2). Skötselplan fastställd den 20 december 2000 upphör att gälla när detta beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad barr- och barrblandskog, våtmark och sjö
- bevara biologisk mångfald knuten till naturskogsartad barr- och barrblandskog, våtmark och sjö
- bevara förekommande Natura 2000-naturtyper, med dess typiska och karaktäristiska arter, och områdets utpekade Natura 2000-arter i gynnsamt tillstånd
- nyskapa värdefulla naturmiljöer
- inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behov av områden för friluftsliv

Reservatets skötsel framgår av för området gällande skötselplan. Skötselns huvudsakliga inriktning är att:

- effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- brandrefugiala miljöer lämnas i huvudsak utan åtgärder
- stigar, leder, spänger, parkeringsplats och övriga besöksanordningar är tillgängliga och underhålls

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. uppföra ny byggnad eller anläggning. Förbudet gäller inte underhåll av befintliga jakttorn eller underhåll av kåtor/kojor norr om Skärsjön (område A1 på beslutskarta, bilaga 1a). Tillstånd krävs för att uppföra nya jakttorn.
2. anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. anlägga luft- eller markledning, mast eller antenn
4. uppföra stängsel eller hägnad
5. anordna upplag
6. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
7. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
9. framföra motordrivet fordon utanför befintligt vägsystem. Förbudet gäller inte på vatten. Förbudet gäller inte körning med mindre fordon på fastmark i samband med uttransport av fäلت vilt.
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
12. kalka

**B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG**

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. underhåll och utmärkning av naturreservatets gränser
2. underhåll, anläggande och skötsel av parkeringsplats, grillplats, utsiktsplats, vindskydd, bro och informationstavlor
3. underhåll, anläggande och skötsel av vandringsleder och kulturspår i anslutning till vandringsleder
4. åtgärder som efterliknar effekterna av en för området naturlig brandregim, inom delområde B4 som ungefärligt är inritat på karta 1b. Detta gäller i första hand kontrollerade naturvårdsbränningar och de säkerhetsarrangemang som då krävs. I andra hand, om det bedöms viktigt för bevarande av biologisk mångfald, brandefterliknande åtgärder som möjliggör föryngring av tall och lövträd, (t.ex. punktbränning) samt om det behövs begränsar total dominans av granföryngring (så kallad granifiering). Åtgärder ska inte ske på blöt, brandrefugial mark.
5. restaurering av planterad ungskog
6. bekämpning av för området främmande arter, eller individ från ortsfrämmande population
7. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

**C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET**

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. ställa upp husvagn eller husbil under längre tid än 1 dygn
2. cykla eller rida på markerad vandringsled
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
4. fälla träd eller ta ved ut ur naturreservatet
5. samla in insekter med fällor som dödar

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av vägar, ledningar eller stigar/leder. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för kalkning i våtmark/vatten eller biologisk återställning av Kacklesjön och

Modalaån. Sjöarna Mölnesjö och Skärsjön är undantagna föreskrifter. Från föreskrifterna undantas även åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Marieholmsskogen
Areal	298 hektar (ha), varav vatten 13,5 ha
Beslut om Natura 2000	Ja, del av området (SE0310215)
Kommun	Gnosjö
Socken	Åsenhöga och Åker
Lägesbeskrivning	2 km NO om Marieholm
Fastigheter	Mo 1:7 och del av Skärvhult 2:7
Fastighetsägarkategori	Staten (Naturvårdsverket) och enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1a. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreservatet Marieholmsskogen är med sina närmare 300 hektar ett av Jönköpings läns största naturreservat med sammanhängande äldre skog. Marieholmsskogen är en talldominerad skog på företrädevis morän som på stora partier är väl-dränerad med grus/sand. Det är även långa stråk med berg i dagen och kring Skärsjöberget är det mycket kuperat. Under en period i slutet av 1900-talet var Marieholmsskogen tät, mörk och grandominerad. Efter de båda vinterstormarna år 2005 och år 2007 och påföljande avdöende av gran på grund av granbarkborre består Marieholmsskogen idag till stora delar av öppen och ljus äldre tallskog med rikligt inslag av död granved. Marieholmsskogen har höga biologiska värden och huserar många ovanliga och sällsynta arter. Totalt är 18 rödlistade arter funna i området. I den gamla barrblandskogen finns typiska skogsarter som orre, tjäder, järpe, spillkråka och mindre hackspett. I Kacklesjön ses ofta storlom. Marieholmsskogen har parkeringsplats och besöksanordningar.

Mer information om området finns i skötselplanen.

Bakgrund

Naturreseptatet Marieholmsskogen beslutades år 2000 och samtidigt fastställdes skötselplan. Med dåvarande syn på området, kunskap och resurser gjordes inga skötselåtgärder. Varken skötsel för att säkerställa biologisk mångfald eller skötsel för att underlätta friluftsliv genomfördes. I skötselplanen fanns dock utrymme för skötselåtgärder men dessa, med en på senare år striktare tolkning av syftet, stod i konflikt med beslutet. I samband med januaristormarna år 2005 och år 2007 samt efterföljande avdöende av gran till följd av massförekomst av granbarkborre uppmärksammades Marieholmsskogens bristande struktur. Skogen i reservatet uppvisade strukturella brister då all gran var av samma ålder och det rådde stor brist, i det närmaste total avsaknad, av lövträd. Dessutom saknades både levande äldre granar och en naturlig föryngring av tall och olika lövträd. Synen på de naturgivna förutsättningarna för skog med stort tallinslag på torr grus- och sandmark har också ändrats sedan år 2000. Länsstyrelsens samlade bedömning var att Marieholmsskogen genom förvaltningsinriktningen fri utveckling inte förvaltades på ett bra sätt och att området inte på bästa sätt bidrog till bevarande av gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå, något alla Natura 2000-områden ska göra.

Sedan reservatsbeslutet år 2000 har kunskapen vad det gäller skötsel av barrblandskog på torra grus- och sandmarker i naturreseptat ökat. Både Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har tagit fram skötselstrategier för barrskogsreservat och förvaltning av Natura 2000-naturtypen taiga är tydligt preciserad. Samtidigt har kunskapen på Länsstyrelsen ökat och det pågår idag ett konkret skötselarbete i talldominerad barrblandskog på torra grus- och sandmarker.

Markägare i området kring Marieholmsskogen samt Gnosjö kommun bjöd våren 2013 in Naturvårdsverket och Länsstyrelsen för att diskutera Marieholmsskogens beslut och skötselplan. Överenskommelsen mellan Gnosjö kommun, Länsstyrelsen och Naturvårdsverket var att Länsstyrelsen skulle ta fram förslag till nytt beslut och ny skötselplan.

Samråd enligt 25 och 26 §§ FOM har skett med Naturvårdsverket och Gnosjö kommun.

Länsstyrelsen skickade förslag till nytt beslut och skötselplan på remiss 2015-01-13 till bland andra Gnosjö kommun, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning. Samtidigt förelades sakägare att yttra sig över förslaget. Totalt skickades förslaget ut till 42 adressater och det fanns även tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats.

Länsstyrelsen mottog remissvar från Gnosjö kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och Naturvårdsverket.

Remissvar

Gnosjö kommun – ”tillstyrker Länsstyrelsens förslag till ändring av naturreservatet Marieholmsskogen då det inte längre finns någon skyddsvärd gammal granskog kvar”.

Havs- och vattenmyndigheten – ”tillstyrker förslaget till beslut om ändring av naturreservatet Marieholmsskogen”.

Skogsstyrelsen – ”anser att förslag till utvidgning och förändring av reservatet Marieholmsskogen förbättrar syfte, skötsel och tillgänglighet på ett bra sätt”.

Sveriges geologiska undersökning – ”har inga synpunkter på förslag till ändring av naturreservatet”.

Naturvårdsverket avstyrker Länsstyrelsens förslag till ändringsbeslut. Naturvårdsverket skriver – ”Länsstyrelsen har en annan syn på områdeskyddsbeslutets innebörd och konstruktion än den som framgår av Naturvårdsverkets vägledning kring miljöbalken” och bifogar ett samrådsyttrande. Som det får förstås av yttrandet framhåller Naturvårdsverket i huvudsak följande:

- samråd mellan Naturvårdsverket och Länsstyrelsen enligt 26 § FOM är inte slutfört.
- en förändring enligt Länsstyrelsens förslag kräver att det ursprungliga naturreservatet upphävs enligt 7 kap 7 § MB vilket ställer krav på synnerliga skäl och kompensationsåtgärder.
- fri utveckling ska kvarstå som skötselmetod och är mest lämpad skötselinriktning för områdets naturvärden och förutsättningar.
- förslaget kan innebära en olämplig och osäker förvaltningsinriktning.
- föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § MB ska förtydligas så det tydligt framgår vad som avses och preciseras till typ av åtgärd på karta tillhörande beslutet.

Länsstyrelsen bemöter Naturvårdsverkets olika yttranden nedan under respektive underrubrik till **Motivering – Bedömning**.

Motivering**BESTÄMMELSER**

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 7 § MB anges att Länsstyrelsen helt eller delvis får upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § FOM anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § FOM ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § FOM meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap.

ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Ändringsbeslutet av Marieholmsskogen bidrar till miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv", "Myllrande våtmarker" och "Levande sjöar och vattendrag".

Länsstyrelsen arbetar med förvaltning, uppföljning och rapportering av Natura 2000-naturtyper och arter. Ändringsbeslutet med ny skötsel medför att Natura 2000-området Marieholmsskogen på bästa sätt kan bidra till bevarande av Natura 2000-naturtypen taiga och bevarande av utpekade Natura 2000-arter på biogeografisk nivå.

Utökning av naturreservatet

Länsstyrelsen utökar naturreservatet med stöd av 7 kap. 4-5 §§ MB. Först året efter att naturreservatet Marieholmsskogen vunnit laga kraft var all inmätning och alla Lantmäterihandlingarna i ärendet klara. Den inmätta gränsen skiljde sig något från den beslutade. I och med detta ändringsbeslut blir nu gränsen i terrängen den samma som på beslutskartan och området blir ca 4 hektar större. Vid de fastighetsregleringar som genomfördes efter beslutet år 2000 införlivades vattenyta från Mölnesjö och Skärsjön till statens (Naturvårdsverket) fastighet Mo 1:7. Vid reservatsbeslutet år 2000 gick reservatets gräns vid strandkanten i dessa båda sjöar. I och med detta ändringsbeslut går istället reservatsgränsen i fastighetsgränsen av arronderingsskäl. Detta följer Naturvårdsverkets rekommendationer om att hela fastigheter som Naturvårdsverket äger ska ingå i naturreservat, att reservatets gräns inte ska gå i strandkant samt att fastighetsgräns är en lämplig reservatsgräns (Naturvårdsverket, Planering av naturreservat – rapport 5788).

Syfte

Länsstyrelsen bedömer att det finns skäl att syftet utvecklas och utökas för att stärka skyddet för områdets naturtyper och arter. Beskrivningen av naturtypen barrskog utökas till att även innefatta barrblandskog. Detta för att bättre beskriva naturtypen då en barrskog i faser av naturliga successioner är mer eller mindre lövträdsrik. Att skriva barrblandskog visar även på kunskapen om lövträdens, framför allt asp, sälg och björk, stora

betydelse för biologisk mångfald i barrblandskogar. Syftet utökas även med de förekommande naturtyperna våtmark och sjö.

Syftet utökas med begreppet ”bevarande av biologisk mångfald” vilket är samstämmigt med miljöbalkens formulering i 7 kap. 4 § MB, miljöbalkens portalparagraf 1 kap. 1 § MB samt ingressen till EUs art- och habitatdirektiv. Syftet utökas med nya skäl i form av precisering av naturtyperna våtmark och sjö, enligt 7 kap. 5 § MB.

Syftet utökas så att bevarandet även omfattar förekommande Natura 2000-naturtyper, med dess typiska och karaktäristiska arter, och utpekade Natura 2000-arter i gynnsamt tillstånd. Detta i enlighet med Art- och habitatdirektivet, 16 och 19 §§ i FOM och enligt EU-kommissionens vägledning (Commission note om establishing conservation measures for Natura 2000 sites) om att varje Natura 2000-område på bästa sätt ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Syftet utökas med nyskapande av värdefulla naturmiljöer vilket är samstämmigt med miljöbalkens formulering i 7 kap. 4 § MB och detta är även ett nytt skäl enligt 7 kap. 5 § MB. Inom Marieholmsskogen finns ca 25 hektar planterad ungskog/kalmark som vid beslutet år 2000 enbart hanterades i skötselplanen och inte i beslutet. För att motivera restaurerande skötsel för dessa ungskogar bedömer Länsstyrelsen det motiverat att addera ett syfte om nyskapande av värdefulla naturmiljöer.

Friluftslivssyftet är nu tydligare och preciseras i syftet. Marieholmsskogen är ett, för södra Sverige, stort skogsreservat och välbesökt. Den finns ett stort värde i att ett av Jönköpings läns större naturreservat med äldre skyddade skog har ett tydligt syfte för friluftsliv. Upplevelsen av naturskogsartad skog av denna storlek är mycket ovanlig i södra Sverige. Den osäkerhet som tidigare rådde kring att röja leder, orientera, organiserade utflykter m.m. försvinner nu. Syftet om friluftsliv ligger inom ramen för bevarande av biologisk mångfald och vid eventuella intressekonflikter prioriteras bevarande av biologisk mångfald. Friluftsliv är ett nytt skäl enligt 7 kap. 5 § MB. Att ha ett friluftslivssyfte för att öka tillgänglighet och information stämmer väl överens med Naturvårdsverkets rapport 6462 (Värna–Vårda–Visa). Ett förtydligat friluftslivssyfte är dessutom inget som påverkar övriga syften negativt.

Förvaltningsinriktning

Länsstyrelsen bedömer det motiverat att tydliggöra förvaltningsinriktning och harmonisera beslut och skötselplan. I beslutet den 20 december 2000 var förvaltningsinriktning fri utveckling medan det i skötselplanen fanns utrymme för naturvårdsbränning, röjning och gallring. Eventuella skötselåtgärder skulle då, enligt skötselplanen, så långt som möjligt efterlikna sådana händelser som kan betraktas som naturligt förekommande. Uttrycket fri utveckling i beslutet var en standardskrivning som förekom under aktuell period, men som uppenbarligen inte återspeglade

skötselintentionen för området. Dåvarande användning av begreppet fri utveckling syftade till vad som var naturligt förekommande i ett urskogslandskap. Då bränder förekommit på torr grus- och sandmark harmoniserar därmed ”att efterlikna effekterna av en naturlig brandregim” även med dåvarande användningen av begreppet fri utveckling.

Delar av Marieholmsskogen är blöta, så kallade brandrefugiala miljöer, eller starkt kuperade områden. I dessa partier kommer inga egentliga skötselåtgärder att ske. Det råder därför ingen konflikt i att bevara arter och miljöer knutna till både slutna, fuktiga miljöer som till öppna, torra miljöer. En uppskattning baserad på Skogsstyrelsens markfuktighetskarta ger vid handen att minst 75 hektar av skogen är på brandrefugial mark och ytterligare arealer är mycket kuperade.

Förvaltningsinriktning för ett naturreservat är inte ett uppräknat syfte enligt 7 kap. 4 § MB. Förvaltningsinriktning är en följd av naturreservatets syften och föreskrifter samt med genomförd skötsel enligt gällande skötselplan. Under en längre tidsrymd kommer den aktiva skötseln i naturreservat att vara föränderlig. Efter t.ex. en aktiv skötselinsats som naturvårdsbränning kommer skötseln i aktuell skog därefter under flera decennier att vara mycket sparsam, om ens någon. Förvaltningsinriktning i detta beslut följer vedertagen skötsel och fastställda strategier för barrblandskogar med stort tallinslag på grus- och sandmark och för Natura 2000-naturtypen taiga. Skötseln är i första hand kontrollerade lågintensiva naturvårdsbränningar och i andra hand att efterlikna effekterna (blottad mineraljord, möjlighet till föryngring av tall och lövträd, kolnad solbelyst ved, reducering av granföryngring m.m.) av en för området naturlig brandregim. Den förvaltning som varit i området har resulterat i brist på gammal granskog samtidigt som det sker en nästan uteslutande föryngring av gran i området, så kallad granifiering. Denna utveckling är avhängig hur landskapet ser ut utanför naturreservatet där planterad gran dominerar stort. Det är alltså granfrön utanför naturreservatet som hela tiden sprids in i reservatet. Kontinuitetsbrist av äldre gran blir en följd när skogen är av samma generation och i dag finns i stort sett ingen äldre levande gran i Marieholmsskogen. Även gran och arter knutna till kontinuitet av äldre gran gynnas av en mer strukturellt komplett barrblandskog. Utöver granifiering visar även Marieholmsskogen en brist på lövträd och föryngring av tall, mycket på grund av brist på störning (brand) och ett omfattande viltbete. De brister som naturreservatet Marieholmsskogen uppvisar är samma brister ArtDatabanken rapporterar som brister vid uppföljningen av Natura 2000-naturtypen taiga i Sverige (Arter och naturtyper i habitatdirektivet – bevarandestatus i Sverige 2013).

Skötselinriktningen med avseende på naturvårdsbränningar följer Naturvårdsverkets rapport 6561 (Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden), Skogsstyrelsens rapport (Naturvårdande skötsel av skog och andra trädbärande marker, år 2014) samt tolkning av naturtypen taiga (Naturvårdsverket - Svenska tolkningar

Natura 2000 naturtyper, Skogar 9010-91F0 Beslutade 2011-06-13). Marieholmsskogen ligger även inom bränningslandskapet västra Småland och Hökensås (Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2022. Bakgrund, analys och genomförande. Meddelande 2012:13). Detta område är viktigt för stationära arter med behov av varm, öppen sand. Det är också prioriterat med bränning i anslutning till tallskogar i skyddade områden, som fortfarande kan fungera som spridningscentra. Marieholmsskogen ligger inom ett föreslaget brandrotationsområde med Skillingaryds skjutfält i centrum. Ett brandrotationsområde ska säkerställa att det över tid inom ett utpekad område alltid ska finnas brännor i rätt ålder. Delar av Marieholmsskogen är dock inte med dagens kunskap och teknik lämpliga att naturvårdsbränna och där kan även andra brandefterliknande återgärder bli aktuella samtidigt som stora delar också kommer att lämnas utan åtgärder.

För att sammanfatta en ändrad förvaltningsinriktning i en konsekvensanalys konstaterar Länsstyrelsen att nu föreslagen skötsel är väl motiverad och görs utifrån bästa möjliga kunskap för att bättre förvalta biologisk mångfald och för att området på bästa sätt ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för Natura 2000-naturtypen taiga.

Samråd mellan Länsstyrelsen och Naturvårdsverket enligt 26 § FOM

Innan Länsstyrelsen fattar ett beslut i ett ärende enligt 7 kap. MB ska Länsstyrelsen samråda med Naturvårdsverket om ärendet är av vikt. Naturvårdsverket har i ett PM 2011-08-10 (DnrNV-07512-11) tagit fram riktlinjer för vilka ärenden som Naturvårdsverket anser vara av vikt. Aktuellt ärende om Marieholmsskogen är ett sådant. Samråd har skett i och med två gemensamma fältbesök i Marieholmsskogen, möten och genom tre samrådsyttranden från Naturvårdsverket med efterföljande skriftliga svar från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser därmed att samråd enligt 26 § FOM har skett.

Upphävande av naturreservatet enligt 7 kap 7 § MB

Naturvårdsverket har i sitt yttrande framhållit att föreslagna förändringar kräver att det ursprungliga naturreservatet upphävs enligt 7 kap. 7 § MB, vilket ställer krav på synnerliga skäl och kompensationsåtgärder.

Länsstyrelsen anser att upphävande enligt 7 kap. 7 § första stycket MB avser upphävande i sak och inte alla ändringar av beslut. Detta framgår i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 2 s. 75) där det står att synnerliga skäl krävs för att länsstyrelsen ska kunna *belt upphäva reservatet, inskränka grunden för reservatet* eller *upphäva föreskrifter för reservatet*. Ändringar av beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ MB kan även ske utan att frågan om prövning av upphävande blir aktuell. Länsstyrelsen är av den uppfattningen att den nu aktuella regeln endast är en specialreglering i fråga om upphävanden i sak, t.ex. vid exploatering i ett naturreservat eller om ett naturreservat minskas. Länsstyrelsen har fortfarande enligt förvaltningsrättsliga principer möjlighet att göra ändringar och omprövningar av sina beslut så länge det inte är

frågan om att i sak upphäva beslutet helt eller delvis. Syftet med bestämmelsen i 7 kap. 7 § första stycket MB är att ställa krav på ”synnerliga skäl” i situationer när skyddet för området försämras, vilket kräver en bedömning av vad som i sak innebär en försämring. Länsstyrelsen anser att vid en revidering eller ändring av gällande beslut måste gällande beslut inte nödvändigtvis uttryckligen ”upphävas”. Ändringen innebär att det nya beslutet ersätter det gamla. En annan sak är det om ändringen kan innebära en försämring av skyddet. För det fall det innebär en försämring eller lättnad av beslutet enligt 7 kap. 4-6 §§ MB måste ändringen bedömas utifrån kriteriet ”synnerliga skäl”. Vad det gäller Marieholmsskogen anser Länsstyrelsen att det inte är fråga om försvagning eller försämring av skyddet, inte heller någon inskränkning av grunden för reservatet och ingen minskning av reservatet varför 7 kap. 7 § MB om upphävande, krav på synnerliga skäl och kompensationsåtgärder i motsvarande utsträckning inte är aktuell.

A-föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB

Länsstyrelsen bedömer att skyddet av Marieholmsskogen stärks genom revidering och utveckling av områdets föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB. Flertalet föreskrifter är ej ändrade i sak utan istället har redaktionella ändringar genomförts för att harmonisera och modernisera föreskrifter. Detta görs i enlighet med 7 § förvaltningslagen (1986:223) vari anges att myndigheter ska uttrycka sig lättbegripligt. Placeringen på några föreskrifter samt undantag har ändrats utan att föreskrifterna för den sakens skull ändrats i sak. Detta gäller föreskriften om skyltning (nu C3) som nu bara hanteras som en föreskrift enligt 7 kap. 30 § MB.

Föreskriften om att uppföra jaktorn (nu A1) ändras från att kräva dispens till att bli tillståndspliktig. I tidigare beslut var det enbart undantaget att underhålla befintligt jaktorn vilket skapade förvirring för både jägare och tillsynsmyndighet om vad som gällde att flytta jaktorn och vad som händer då ett jaktorn av ålder inte längre går att underhålla. Genom att göra uppförande av jaktorn tillståndspliktig kvarstår Länsstyrelsens kontroll över frågan och eventuella tillstånd kan förenas med villkor. Undantagen från föreskriften om hjorthägn tas bort då det inte längre finns något aktivt hjorthägn i reservatet. Föreskriften om uttag av fällt vilt med motorfordon (nu A9) var tidigare preciserad till då förekommande större vilt; älg och hjort. Föreskriften ändras till bara vilt då 1 § i terrängskörningsförordningen (1978:594) reglerar vilka arter det är tillåtet att hämta med fordon i terrängen.

Föreskriften *”upplåta mark för organiserade tävlings- eller övningsändamål”* upphävs enligt 7 kap. 7 § MB. Föreskriften reglerade att upplåta mark istället för att reglera vad som verkligen avsågs vilket strider mot hur myndigheten ser på denna föreskrift idag. Vidare omöjliggjorde föreskriften alla former av organiserade tävlingar eller övningar. Det var t.ex. förbjudet för en orienteringsklubb att ha orienteringskontroll i området. Denna föreskrift saknar stöd i reservatets syfte och föreskriften är uppenbart felaktig varför

Länsstyrelsen ser att det finns synnerliga skäl att upphäva den. Större evenemang hanteras fortsättningsvis i särskild ordning genom ett 12 kap. 6 § MB-samråd. Länsstyrelsen ser inte det motiverat att återopa krav på kompensationsåtgärder då det inte skett någon försämring för skyddet i och med att denna uppenbart felaktiga föreskrift upphävts.

B-föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB

I beslutet från år 2000 hänvisade föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § MB till då gällande skötselplan. I detta beslut preciseras istället vilka intrång ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla vilket följer bestämmelserna av 7 kap. 6 § MB. Länsstyrelsen anser att omfattningen och hur långt skötselåtgärder preciseras är tillfyllest för att säkerställa en rättssäker och adaptiv förvaltning av området. Att inte precisera än mer är också en följd av miljöbalkens andra kapitel, allmänna hänsynsregler, som bland annat ställer krav på kunskap och bästa möjliga teknik. Även Art- och habitatdirektivet har motsvarande skrivningar om att ökat vetenskapligt och tekniskt kunnande är helt avgörande för genomförande av direktivet och att forskning därför bör främjas. Att låsa skötselåtgärder till teknik och plats kan därför motverka användningen av framtida kunskap inom olika bevarandeåtgärder.

C-ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Länsstyrelsen har ändrat och upphävt flera föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB. De flesta har utgått då de var så kallade dubbelregleringar och hanteras enligt annan lagstiftning eller i andra paragrafer i miljöbalken. Flera föreskrifter hade inte stöd i syftet. Några föreskrifter har ändrats redaktionellt.

Intresseprövning, konsekvensutredning m.m.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att skydda och bevara biologisk mångfald. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Beslutet om Marieholmsskogen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen. I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreslagna ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB innebär en lättnad mot tidigare ordningsföreskrifter i området och att det då saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Skötselplan

För att uppnå naturreservatets nya syften och huvudsakliga förvaltningsinriktning fastställs en ny skötselplan.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Ändringen av föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 15 januari 2016 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Värnamo Nyheter och Dagen den 22 december 2015, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 12 januari 2016.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Henrik Gustafsson varit föredragande, har även avdelningschef Per Hallerstig och enhetschef för naturskydd och tillsyn Malin Lund deltagit.

Anneli Wirtén

Henrik Gustafsson

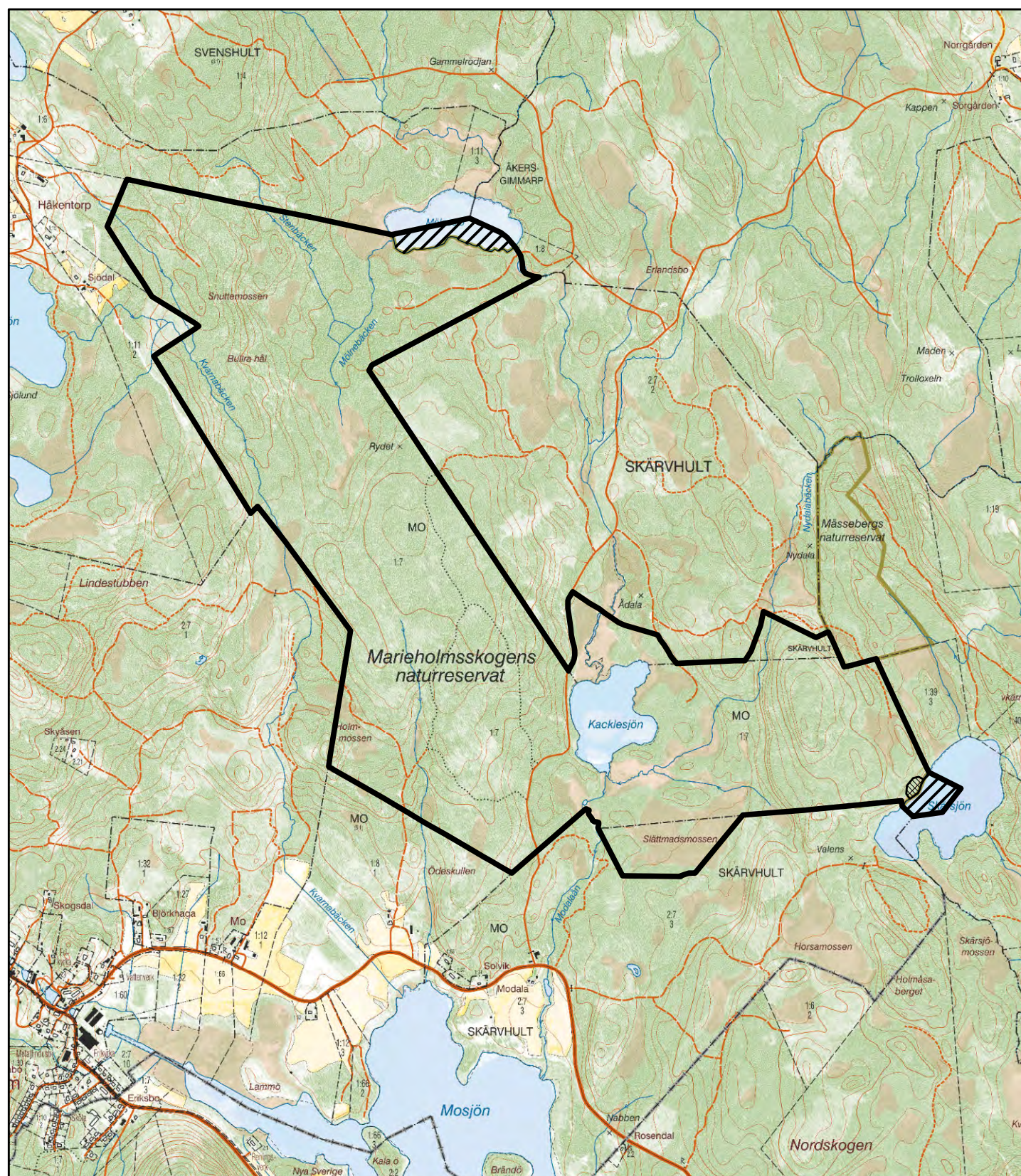
BILAGOR

- 1a. Beslutskarta
- 1b. Karta föreskrift B4
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreseptatet Marieholmsskogen

Bilaga 1a

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Beslutscharta
2015-12-16, dnr 511-6461-2014

Teckenförklaring

- Naturreseptatet Marieholmsskogen
- Föreskriftsområde A1
- Område undantaget föreskrifter

1:20 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

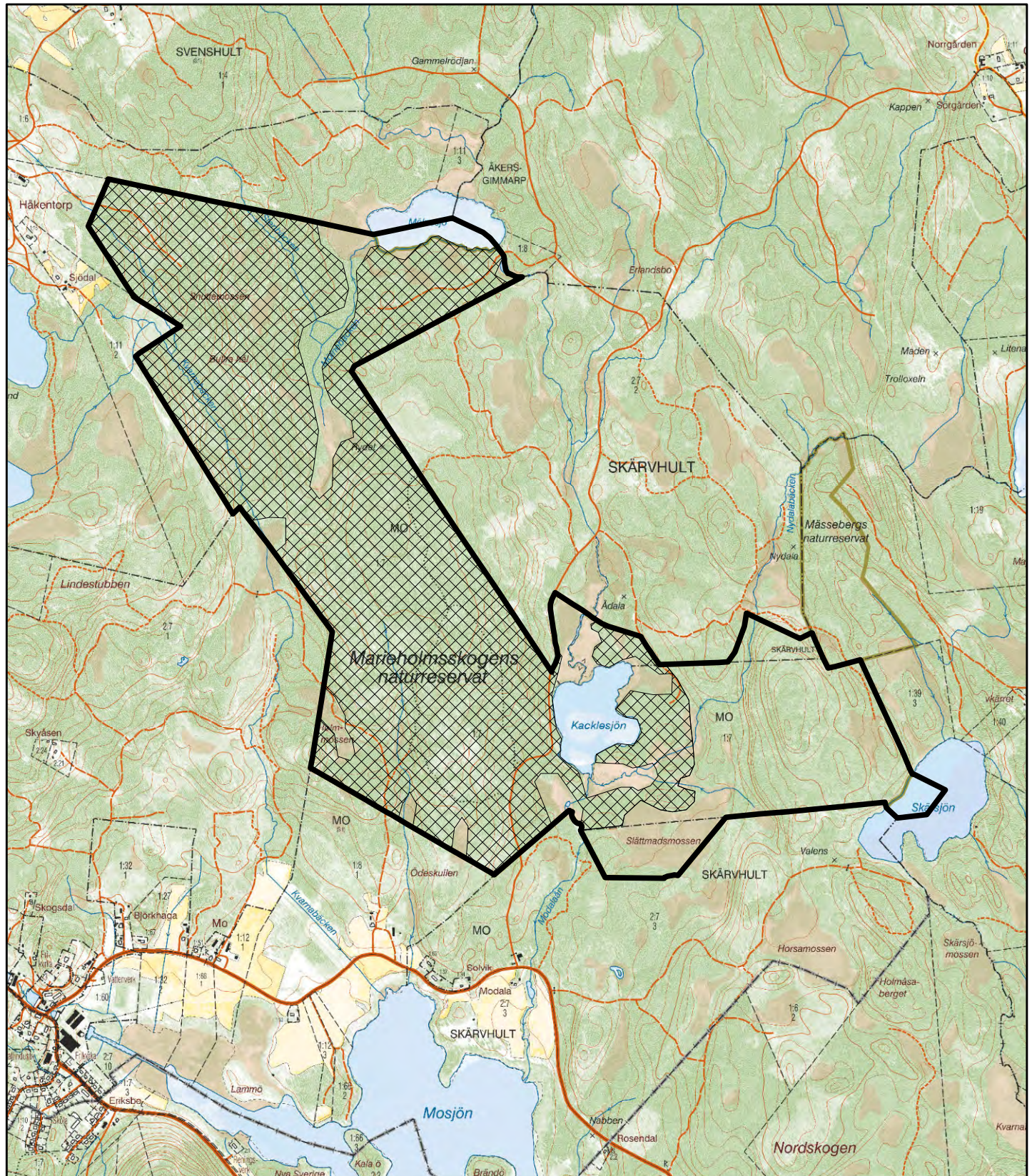
© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Naturreservatet Marieholmsskogen

Bilaga 1b

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Föreskriftsområde B4
2015-12-16, dnr 511-6461-2014

Teckenförklaring

- Naturreservatet Marieholmsskogen
- Föreskriftsområde B4

1:20 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Skötselplan för naturreservatet Marieholmsskogen i Gnosjö kommun

Innehållsförteckning

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MARIEHOLMSSKOGEN I GNOSJÖ KOMMUN	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	1
SKÖTSELPLANENS GILTIGHETSTID.....	1
1. SYFTET MED NATURRESERVATET	2
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	2
2.1 Administrativa data	2
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	3
2.3 Historik och markanvändning	4
2.4 Växt- och djurliv	4
2.5 Friluftsliv	6
2.6 Bebyggelse och anläggningar	6
2.7 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	7
3.1 Övergripande mål med skötseln	7
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	14
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	15
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	15
4.2 Uppföljning av bevarandemål	15
5. BILAGOR	15

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län åren 2014 - 2015 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservatet Marieholmsskogen fattades 20 december 2000. Ändringsbeslut och ny skötselplan fattades 16 december 2015.

Vid frågor om skötsel av naturreservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-22 36 000.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad barr- och barrblandskog, våtmark och sjö
- bevara biologisk mångfald knuten till naturskogsartad barr- och barrblandskog, våtmark och sjö
- bevara förekommande Natura 2000-naturtyper, med dess typiska och karaktäristiska arter, och områdets utpekade Natura 2000-arter i gynnsamt tillstånd
- nyskapa värdefulla naturmiljöer
- inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behov av områden för friluftsliv

Reservatets skötsel framgår av för området gällande skötselplan. Skötselns huvudsakliga inriktning är att:

- effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- brandrefugiala miljöer lämnas i huvudsak utan åtgärder
- stigar, leder, spänger, parkeringsplats och övriga besöksanordningar är tillgängliga och underhålls

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Marieholmsskogen
Skyddsform	Naturreservat
Areal	298 hektar (ha), varav vatten 13,5 ha
Beslut om Natura 2000	Ja del av området (SE0310215)
IUCN-kategori	Ia – Strikt naturreservat
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt och djurliv, Myllrande våtmarker och Levande sjöar och vattendrag.
Län	Jönköping
Kommun	Gnosjö
Socken	Åsenhöga
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel (11)
Mittpunktskoordinater	N 63 62 000 – E 43 30 00 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	2 km NO om Marieholm
Fastighet(er)	Mo 1:7 och Skärvhult 2:7 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Staten (Naturvårdsverket) och enskilda
Gräns	Enligt beslutskarta. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	271,5 ha
Impediment	2 ha
Våtmark	11 ha
Vatten	13,5 ha

Naturtyper

Natura 2000-naturtyp

Barrblandskog (inklusive tallskog, granskog, barrsumpskog, triviallövskog och lövsumpskog)	250 ha	Taiga (9110)	132 ha
		Skogbevuxen myr (91D0)	9 ha
		Icke natura skog	110 ha
Ungskog	23 ha	Icke natura skog	23 ha
Våtmark	11 ha	Öppna svagt välvda mossar (7140) och myrsjöar (3160)	11 ha
Sjöar och vattendrag	14 ha	Icke natura naturtyp	14 ha

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Marieholmsskogen utgörs av skogspartier på båda sidor om Kacklesjön. Terrängen är mycket omväxlande med sjöar, bäckar, bergbranter, kärr, mossar och skogsklädda höjdpartier. På östra sidan om Kacklesjön ligger Skärsjöberget, ca 245 meter över havet (m ö.h.), med en mycket brant västsida. Väster om Kacklesjön höjer sig terrängen åt nordväst, men inslag av små branta partier. Högsta punkten inom naturreservatet ligger på ca 260 m ö.h. (Håkentorp) och den lägsta punkten på 179 m ö.h. (Kacklesjön).

Marieholmsskogen ligger inom sydvästra gnejsområdet och berggrunden utgörs huvudsakligen av grå-röda graniter. Reservatsområdets sydvästra del berörs även av ett grönstensområde med metabasiter. Marieholmsskogen befinner sig helt över högsta kustlinjen och jordarten utgörs av olika typer av morän, både storblockigt men även väl-dränerad grus och sand.

Området ligger i de relativt nederbördsrika västra delarna av Sydsverige, med en årsnederbörd på runt 800 mm.

Marieholmsskogen ingår huvudsakligen i Modalaåns delavrinningsområde. Reservatet omfattar hela Kacklesjön, och gränsar i Mölnesjön i norr och i Skärsjön i sydöst. I områdets västra del rinner Kvarnabäcken som mynnar i Flaten. I norr rinner Stenbäcken och Mølnebäcken samman innan de rinner ut i Mölnesjön. Där de båda bäckarna rinner samman har de påverkats av rätning och dikning. Mölnesjön avvattnas via Kacklesjön till Mosjön genom Modalaån, där större delen av ån rinner fram utanför reservatets gränser. Områdets sydöstra och södra del, bland annat Slättnadsmossen, avvattnas genom Nydalabäcken. Nydalabäcken flyter samman med Modalaån, vid Kacklesjöns utlopp.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

Det finns historiska kartor över Marieholm från åren 1683, 1798, 1807, 1866 och 1954. Generellt har Marieholmsskogen varit ett hårt brukat område där markanvändningen genom århundraden förändrats. Det har funnits slätterängar, beteshagar och utmarker. Kulmen i markanvändning nås vid 1866-års lagaskiftekartan. Därefter ses en mer extensivt brukad mark och övergång till ett normalt skogsbruk under 1900-talet. Samma trend återfinns på många håll i Småland då den stora utvandringen till Amerika pågick under denna tid.

I naturreservatets nordvästra del finns lämningar efter torpet Rydet, (RAÄ Åsenhöga 82:1). Sedan torpet övergavs år 1892 har torpmiljön med husgrunder, jordkällare, odlingsrösen, åkrar och beteshagar vuxit igen. I omgivningen syns ännu rester av gamla stigar och körvägar samt prägel av skogsbete.

Spår av nyodlingar och före detta slättermarker, syns dels i den dikade torvmarken norr om Rydet samt i lågmarken ned mot Mogården. Öster om Kacklesjön ska det enligt tidigare markägare ha förekommit skogsbete fram till början av 1900-talet. Längs Nydalabäcken och på områdets myr- och våtmarker har det enligt skifteskartor från 1800-talet funnits våtslättermark.

Enligt generalstabskartan från första halvan av 1800-talet var stora delar av reservatet barrskog men lövskog dominerade omgivningarna runt Kacklesjön och upp på Skärsjöberget. Fram till 1800-talets senare halva har kolning varit en omfattande verksamhet i naturreservatet. Rester efter kolningsplatser finns fördelade i hela naturreservatet. På de flesta platserna syns resterna av kojgrunden med den kallmurade spisen samt ett par kolbottnar. En väl bevarad spismur syns tydligt längs vägen från Mogården i naturreservatets västra del och några kolbottnar ligger i direkt anslutning till reservatparkeringen vid Kacklesjön. Utöver kolningen vittnar gamla stubbar om timmerträdsuttag och vedtäkt. Spår av trakthyggesbrukets inträde under 1900-talet syns dels som tunnlands stora ungskogar i norra delen vid Snuttemossen och Mölnebäcken. Mer omfattande slutavverkningar har senare utförts runt Kacklesjön, längs Kvarnabäcken i nordväst och Holmmossen i sydväst. Stora delar av skogen i anslutning till dessa områden har påverkats av gallring under perioden 1960-1980. Uppe på Skärsjöberget har ett par stormfällningsstråk från stormarna år 1969 upparbetats. I samband med skogsbruksåtgärder har skogsbilvägar anlagts genom skogsmarken i norr, väster och centralt vid Kacklesjön.

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Vid bildandet av naturreservatet år 2000 var Marieholmsskogen en trolsk, mossig och mörk granskog. Skogstillståndet förändrades drastiskt efter vinterstormarna i mitten av 00-talet och den massförökning av granbarkborre som följde i Götalands granskogar. Marieholmsskogens tidigare mörka granskog omvandlades till en ljusöppen tallskog och ett hav av ungskog. Stora mängder död granved, stormbrötar, stående torrskog och

avbrutna träd är nu karaktäristiskt för stora delar av reservatet. Beroende på ljustillgång och näringsförhållanden har de tidigare ymniga mossfällarna växlat över till smalbladigt gräs och mer kväveälskande vegetation. I tätare partier återstår ännu mossfällar blandat med ris av blåbär och lingon. I fuktiga och skuggiga lägen är finns fluffiga fällar av stor revmossa. Den tidigare vanliga skogstypen granskog i sent successionsstadium förekommer nu bara i små fragmenterade dungar. De mest naturskogslika partierna med lång lågakontinuitet finns i västslänten av Skärsjöberget, sydväst om Rydet samt i anslutning till Stenbäcken i norr. I stort sett alla grova och gamla granar har omvandlats till död ved under granbarkborrens expansion i området. Kopplat till gran finns i fuktiga området flera rödlistade arter, bland annat ”norrlandsarterna” granticka (NT) och blackticka (VU).

Den naturligt uppkomna tallskogen är relativt likåldrig och har hög ålder, runt 250 år. En tallskog av denna karaktär torde uppkommit efter en skogsbrand. I södra delen på några myrholmar finns enstaka träd av en ännu äldre tallgeneration som även har brandspår i träd och stubbar. Avsaknaden av mineraljordsblottor och gödslingseffekten från barrfallet i och med avdöendet av gran missgynnar etablering av en ny generation av tall, asp och sälg om inte aktiv skötsel åtgärder detta. Arter i området knutna till tall är bland annat tallticka (NT) och spillkråka.

Inslaget av äldre lövträd är påtagligt litet i hela naturreservatet och förmodligen ett resultat av gångna tiders avverkning av kolved och brännved i kombination med senare tiders röjning. Grova lövträd förekommer bara på ett par ställe och främst i torpmiljön vid Rydet. Yngre träd av björk och al förekommer. Enstaka rödlista arter knutna till lövträd är noterade, bland annat västlig njurlav (VU) och mindre hackspett (NT).

Bergryggar, lodytor, nedskurna bäckar och små myrpartier bidrar till variationen av mikromiljöer, vilket i sin tur ger en stor artrikedom. Kryptogamfloran i området är artrik och många sällsynta och hotade arter finns i brandrefugiala miljöer som till exempel skogstrappmossa (NT) och gränsticka (NT). Skogshönsen orre och järpe förekommer liksom tjäder där spel och kullar har noterats inom området. Den stora mängden död ved har gynnat hackspettsarterna spillkråka, större och mindre hackspett. Under ett par år observerades tretåig hackspett (NT), som även häckade i området år 2009. Päruggla och sparvuggla kan man höra under vårvintern och vid några tillfällen har berguv (VU) påträffats.

Uppgift om noterade förekomster av hotade arter och signalarter, samt arter i EU:s art- och habitatdirektiv finns samlade i bilaga 2a.

Kacklesjön är en humös, oligotrof skogssjö. Sjön omges av små tallmossar och fattigkärr, förutom av skogsmark. Överbattensvegetationen är sparsam till måttlig och består av glesa vassar och näckrosbälten. I sjön förekommer abborre, mört och gädda, samt eventuellt även ål. Kacklesjön och Modalaåns avrinningsområde var tidigare kraftigt försurningspåverkat. Mört hade slagits ut och även den försurningståligare abborren uppvisade

reproduktionsskador vid nätprovfiske. Åren 2003 och 2004 satts mört ut i sjön och numera reproducerar sig både mört och abborre. Även bottenfaunan i Modalaån var tidigare tydligt påverkad av försurning men numera förekommer flera mycket försurningskänsliga arter i ån. I ån förekommer bland annat öring och signalkräfta. Kalkning sker uppströms Kacklesjön sedan mitten av 1980-talet.

2.5 FRILUFTSLIV

Marieholmsskogen och framförallt Skärsjöberget har i perioder varit välbesökt av allmänheten. Vandringsleden samt kojor/vindskydd på Skärsjöbergets topp och vid Skärsjöns norra strand har varit populära besöksmål. Den stora mängden vindfällan och döda granar efter vinterstormarna under slutet av 00-talet har gjort stora delar av reservatet ogästvänligt och även riskfyllt att vistas i. Det finns behovet av att åter öppna upp och röja markerad led samt äldre stigsystem för friluftslivet i reservatet. Anordningarna vid Skärsjön bör åter bli brukbara som raststuga och eldplats. Vindskydd och eldplatser på andra kan anläggas i mån av behov. Befintlig parkeringsplats ska rustas upp och dimensioneras för minst 5 bilar. Behovet av ytterligare parkeringsplatser ses över.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

Skogsbilvägar med tillhörande vändplaner finns i naturreservatets centrala, västra och norra del. Vägarna ska underhållas och vara framkomliga. Vid Skärsjöns nordvästra strand finns två iordningställda kojor, eldplats och bänkar.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Bildande av naturreservatet Marieholmsskogen i Gnosjö och Vaggeryds kommuner. 2000-12-20 Dnr 231-9702-89.

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.

Naturvårdsverket 2013. Rapport 6561. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden

SGU. Jordarts- och berggrundskarta.

Skogsstyrelsen 2014. Naturvårdande skötsel av skog och andra trädbärande marker.

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.

SLU - www.artportalen.se

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Marieholmsskogen ska vara en biologiskt värdefull naturskogsartad barrblandskog med de strukturer och funktioner som är typiska för brandpräglad skog i olika successionsstadier och för brandrefugial skog, sumpskog, våtmarks- och bäckmiljöer samt skogbevuxen myr. Området ska hysa en artrik flora och fauna särskilt med avseende på vedlevande organismer, fåglar och kryptogamer. Skötselåtgärder ska utformas så att stora brandrefugiala områden lämnas utan åtgärder samtidigt som en för området naturlig brandregim upprätthålls genom naturvårdsbränning och/eller genom åtgärder där effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas på torra marker. Åtgärder genomförs som säkerställer att asp, sälg och björk kontinuerligt finns i området. Främmande arter, eller individer från ortsfrämmande population, ska inte utgöra hot mot områdets ekosystem och får i förekommande fall bekämpas mekaniskt. Områdets kulturhistoria med kolning och torpmiljö ska framhållas genom att några torplämningar, gamla färdleder och kolningsplatser hålls synliga där dessa ligger i direkt anslutning till områdets ledssystem. Området ska vara tillgängligt för friluftslivet via underhållna stigar, leder och anordningar.

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

GEMENSAMMA BEVARANDEMÅL OCH RESTAURERINGSÅTGÄRDER I BARRBLANDSKOG MED BRANDREGIM

Bevarandemål:

Området ska utgöras av den biologiskt värdefulla naturmiljön barrblandskog. I barrblandskogen ska tall dominera men även gran kommer i perioder utgöra en hög andel av trädvolymen. Gran, asp, björk, sälg och rönn ingår i området. En biologiskt värdefull barrblandskog präglas av stor åldersfördelningen hos träden samt föryngring av tall och lövträd, ett tunt humustäcke, blottad morän/sand/sten, stående och liggande död ved och en för naturtypen typisk artrikedom vad det gäller svampar, växter, fåglar och insekter. Den naturliga störningsregimen är återkommande brand och skötseln av en barrblandskog ska därför i första hand vara inriktad på att upprätthålla, eller efterlikna, effekterna efter en för området naturlig brandregim.

Skötselåtgärder:

Effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas. Den bäst lämpade skötseln är återkommande kontrollerade och lågintensiva naturvårdsbränningar i intervaller om 20 till 50 år. Myrmark, fuktstråk (brandrefugial mark) utelämnas vid bränning så långt det är möjligt.

Bränningen ska reducera humuslagret, möjliggöra föryngring av tall och lövträd, begränsa gran, skapa en gles skog där marken blir solbelyst samt skapa viktiga strukturer som död ved och blottad jord, sand och sten. All eventuell bränning ska föregås av noggrann planering och utredning samt omgärdas av nödvändiga säkerhetsarrangemang. Visar det sig inte möjligt att genomföra naturvårdsbränning finns det möjlighet att efterlikna effekterna av en brand. Gran kan då reduceras och punktbränningar genomföras. Väljs denna metod kan intervallerna för bränningen vara tätare än 20 till 50 år. Syftet med dessa brandefterliknande åtgärder är bland annat att under perioder skapa en gles skog som gynnar värmeälskande insekter knutna till tall samt att skapa markblottor som gynnar flera arter samtidigt som tall- och lövträdsföryngring då kan ske. För att uppnå detta kan det även vara motiverat att på olika sätt motverka granifiering. Alla åtgärder ska göras så att det åsamkar så liten skada på marken som möjligt. Vid eventuell naturvårdsbränning ska uppföljning enligt Naturvårdsverkets riktlinjer vid naturvårdsbränning ske.

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

SKÖTSELOMRÅDE 1 - SNUTTEMOSSEN MED OMGIVNING 76 HEKTAR

Naturtyp: Barrblandskog 52,5 ha
Ungskog 23 ha
Våtmark 0,5 ha

Natura 2000-naturtyp: Taiga ca 36 ha
Skogbevuxen myr ca 2 ha
Öppna svagt välvda mossar ca 0,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Terrängen är dramatisk med bergryggar i sydostlig riktning och djupt nedskurna bäckdråg och instängda små kärr och tallsumpskogar. Västra och södra delen domineras av yngre drygt 20-årig planterad barrblandskog och inslag av mindre områden äldre gallrad granskog. I området finns anlagda körvägar för virkestransport. Den östra delen har en mer naturskogsartad prägel med sumpskogar och gammal barrskog på sidorna av Stenbäcken och Mølnebäcken. Där bäckarna rinner ihop finns en mäktig gransumpskog, kanske hjälpt av de dikningsinsatser som utförts? Även om granbarkborre dödat stora delar av granskogen så finns här ännu skog som ger intryck av äldre skog i sent successionsstadium. I anslutning till Snuttemossen finns ett par gamla trakthyggen medan andra delar av området ger ett opåverkat intryck med lång period av lågkontinuitet. Vid Snuttemossen finns fynd av granticka (NT). Områdets topografi skapar en stor variation av miljöer som är betydelsefull för många arter.

BEVARANDEMÅL

- Se ovan om bevarandemål för barrblandskogar med brandregim.
- Brandrefugiala delar av skötselområdet ska utvecklas utan åtgärder.

- Området ska efter restaurering/nyskapande utgöras av minst 70 hektar naturskogsartad barrblandskog.
- I området ska arter som pärluggla och tjäder finna lämpliga naturtyper och organismer beroende av naturskogens dynamik kunna utvecklas.
- Området är tillgängligt för det rörliga friluftslivet via gamla stigar och färdleder.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- I ungsogsplantager skapas, genom bränning eller brandefterliknande åtgärder, en mer varierad naturskogsliknande utveckling senast år 2025.
- Åtgärder för att främja naturlig föryngring av tall utförs i områdets nordvästra del.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Se ovan om skötsel av barrblandskog med brandregim.

SKÖTSELOMRÅDE 2 -

SKOG SÖDER MÖLNESJÖ 18 HEKTAR

Naturtyp: Barrblandskog 14 ha
Våtmark 1 ha
Sjö 3 ha

Natura 2000-naturtyp: Taiga ca 6 ha
Skogbevuxen myr ca 1 ha
Öppna svagt välvda mossar ca 1 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av grusmarker och tallsumpskog i anslutning till Mölnesjön. En skogsbilväg delar skötselområdet där större delen av skogen är genomgallrad och delvis påverkad av dikning. Några jämnåriga ungsogsbestånd visar på trakthyggesbruk. Skogen är växlande mellan tall och granskog av bärristyp. De äldsta partierna finns på Mölnesjösidan där kolning genomfördes för drygt 160 år sedan. Mycket av de äldsta granarna har konsumerats av granbarkborre men i sumpskogskanterna och ut mot reservatsgränsen i öster förekommer ännu en del grövre gran. Strax väster om vändplanen syns ännu spår efter kolningsperioden i form av lavmattor runt kolningsplatsen.

BEVARANDEMÅL

Se ovan om bevarandemål för barrblandskog med brandregim.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

Se ovan om skötselåtgärder för barrblandskog med brandregim.

SKÖTSELOMRÅDE 3 -

RYDET 7 HEKTAR

Naturtyp:

Barrblandskog 6,5 ha
Våtmark 0,5 ha

Natura 2000-naturtyp:

Taiga ca 3 ha
Skogbevuxen myr ca 1 ha
Öppna svagt välvda mossar ca 0,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av närområdet kring torplämningen Rydet. Marken präglas av forna tiders odlingsmöda med odlingsrösen, små åkertegar, husgrund, ladugårdsgrund, jordkällare och brunn. I väster ingår ett öppet kärr som nyttjats som slättermark. Skogen är delvis lövdominerad blandat med ett igenväxningsskikt av gran. Här finns naturreservatets grövsta aspar och björkar blandat med klenare lövträdstammar. Efter stormar och barkborreangrepp har död gran rasat över kulturmiljön och delvis dolt lämningarna.

BEVARANDEMÅL

Skötselområdet ska utgöras av ca 4 hektar lövdominerad skog med inslag av grov asp, björk och andra lövträd och på så vis efterlikna en s.k. lövbränna. Kulturspåren efter torpet Rydet ska kunna upplevas.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Torplämningarna rensas från kullfallna träd och granar som växer på husgrund och jordkällare. Träddelar flyttas till andra delar av reservatet eller eldas på plats.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Områdets lövdominans bibehålls så länge som avsaknaden av lövträd består inom övriga reservatet. Åtgärder är reducering av plantuppslag från gran minst vart 10:e år. Återväxten av asp tryggas vid behov genom viltbetesbegränsande åtgärder.

SKÖTSELOMRÅDE 4 -

MOSKOGEN 70 HEKTAR

Naturtyp: Barrblandskog 69,5 ha
Våtmark 0,5 ha

Natura 2000-naturtyp: Taiga ca 37 ha
Skogbevuxen myr ca 1 ha
Öppna svagt välvda mossar ca 0,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgör Marieholmsskogens centrala delar på moränrygg med inslag av små surdråg och bergbranter. Skogen har en varierad ålder och naturskogsartad prägel med utgångspunkt från skog som luckhuggits och betats i äldre dagar. Efter stormfällning och barkborreangrepp efter 00-talets vinterstormar finns rikligt med död granved. Framförallt i västra delen finns stora stormfällningsytor. I söder fanns en imponerande högre gransumpskog uppkommen på tidigare slätterkärr där den nu 150 åriga granskogen dödas av granbarkborre. Efter granens avdöende dominerar nu tall i trädskiktet. Några mindre ytor med barrblandskog i sent successionsstadium återstår dock. De gamla stigsystemen är ännu synliga men oframkomliga på grund av kullfallna träd. Spår efter skogsbyte och kolning förekommer i hela området. Intill kolningsplatserna syns ännu påverkan av gamla pyrbränder där marken ännu bara täcks av lavar.

BEVARANDEMÅL

- Se ovan, gemensamma bevarademål för barrblandskog med brandregim.
- Brandrefugiala partier av skötselområdet lämnas utan åtgärder och dessa uppvisar gamla träd och rikligt med död ved i varierande nedbrytningsgrad. Vedlevande organismer ska ha möjlighet att utvecklas i området.
- Friluftslivet ska kunna röra sig i området på uppröjda leder för att uppleva naturskogens dynamik och områdets kulturspår.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Området tillgängliggörs genom att de gamla stigarna och körvägarna rensas från kullfallna träd och sammanbinds till anslutande vandringsleder.
- Efter eventuell bränning eller brandefterliknande åtgärd genomförs viltbetesbegränsade åtgärder för att säkerställa föryngring av tall och lövträd i den omfattningen att trädbildning uppstår.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Se ovan, skötsel av barrblandskog med brandregim.
- Blöta delar av skötselområdet lämnas utan åtgärder.
- Stigar och leder hålls tillgängliga.

SKÖTSELOMRÅDE 5 - KACKLESJÖN MED OMGIVNING 86 HEKTAR

Naturtyp: Barrblandskog 68,5 ha
Våtmark 8,5 ha
Sjöar och vattendrag 9 ha

Natura 2000-naturtyp: Taiga ca 20 ha
Skogbevuxen myr ca 4 ha
Öppna svagt välvda mossar ca 8,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet sträcker sig från de låglänta grusmarkerna runt Kacklesjön västerut över moränryggarna i naturreservatets sydvästra del. Närmast Kacklesjön ligger fastmarken mosaikartat bland tallsumpskog och öppna våtmarker. Trots att området är kraftigt påverkat av sentida skogsbruk har trädkontinuiteten bibehållits via enstaka träd och restskogsdungar från den gamla skogsgenerationen. På fastmarksholmar öster och söder om sjön finns mäktiga pansarbarksklädda flerhundraåriga tallar och inslag av senvuxna granar närmare 200 år. Det skog-myrmosaikartade området har stort värde för bl.a. tjäder och orre. De yngre skogspartierna av tall och granskog är anlagda efter trakthyggesbruk. Norr om Kacklesjön finns också ett mindre område med planterad svartgran. Skogen längst i söder har omfattande barkskador efter tidigare markanvändning som hjorthägn. Äldre skogspartier i de västra delarna är kraftigt påverkade av stormfällning och granbarkborreangrepp och utgörs numer av hyggesliknande yngre lövskogssuccessioner eller talldominerad gles skog med inslag av klenare gran. I stort sett all död ved i området har tillkommit efter år 2005. Vegetationstypen växlar mellan bärris och mer näringskrävande hyggesflora. Vid Kacklesjöns södra strand finns bilparkering, informationstavla och en rastplats med eldstad.

BEVARANDEMÅL

- Se ovan, gemensamma bevarademål för barrblandskog med brandregim.
- I området ska ingå de biologiskt värdefulla naturmiljöerna sjö och våtmark. Fuktstråk, myrmark, sjö och bäckmiljöer som finns i området är naturmiljöer som sällan eller aldrig brinner och dessa ska fortsätta att vara hydrologiskt intakta.
- Rastplatsen ska vara inbjudande, väl underhållen och erbjuda en attraktiv vy mot Kacklesjön.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER BARRBLANSKOG

- Avveckling av planterat bestånd av svartgran.
- Efter eventuell bränning eller brandefterliknande åtgärd genomförs viltbetesbegränsade åtgärder för att säkerställa föryngring av tall och lövträd i den omfattningen att trädbildning uppstår.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Se ovan, gemensamma skötselåtgärder barrblandskog med brandregim.
- Naturvårdsbränning genomförs senast år 2030 enligt särskild bränningsplanering och därefter enligt rotationsplan.

SKÖTSELOMRÅDE 6 -

SKÄRSJÖBERGET 41 HEKTAR

Naturtyp:

Barrblandskog 39 ha
Sjöar och vattendrag 2 ha

Natura 2000-naturtyp:

Taiga ca 30 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av Skärsjöberget med dess branta västsida, bergkrön, fuktsvackor, små myrområden och strand mot Skärsjön i öster. Nydalabäcken slingrar nedanför västbranten innan den mynnar i den öppna våtmarken mot Käcklesjön. Skogen domineras av tall och stora volymer med nydöd granved efter vinterstormarna i slutet av 00-talet. I området finns mycket grov död granved, både efter stormfällning och efter barkborreangrepp. Barkborreangreppen har skapat såväl grova lågor som högstubbar och ännu stående torrträd. En stor andel av barkborreträden är initialt angripna av den brunrötande svampen klubbicka. Den döda veden förekommer i såväl solexponerat som fuktigt läge vilket skapar en stor variation av substrat för vedlevande organismer och olika artgrupper. I den nordvästra sluttningen är skogen opåverkad sedan 1850-talets kolning. Lång lågakontinuitet är mycket värdefull för naturreservatets vedlevande organismer. Längs Nydalabäcken och i sumpskogspartier förekommer ännu en del levande grov gran. Äldre lövträd förekommer sparsamt. I stormbrötar och mer ljusöppna partier kommer en ny succession av björk och gran. Längs östra reservatsgränsen finns ett par mindre planterade ungskogsområden.

De tidigare grandominerade områdena är mycket otillgängliga på grund av alla kullfallna träd. Uppe på bergets västkrön har man utsikt över bygden och här finns rester av ett vindskydd och eldstad. Vid Skärsjöns strand finns 2 kåtor och eldplats.

BEVARANDEMÅL

Området ska utgöras av 39 hektar naturskogsartad barrblandskog med gamla träd och död ved i varierande nedbrytningsgrad. Vedlevande organismer ska ha möjlighet att utvecklas i området. Skötselområdet är både mycket kuperat och med inslag av brandrefugiala miljöer där inga skötselåtgärder är aktuella. Friluftslivet ska kunna uppleva naturskogens dynamik samt utsikten från Skärsjöberget

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Vandringsleden rensas från kullfallna träddelar och dras i ny sträckning där det är lämpligt. I mån av behov iordningställs utsiktsplatsen på Skärsjöberget med eventuellt eldplats och vindskydd på västkrönet.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Leder hålls framkomliga och anordningar i funktionsmässigt skick, i övrigt utförs inga åtgärder.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

I området restaureras befintlig vandringsled och det äldre stigsystemet restaureras och sammanbinds inom reservatet samt till angränsande leder/vägar. Förslag på dragning av led se på karta, bilaga 2b.

Parkeringsplatsen rustas upp och görs tillgänglig för minst 5 personbilar. Vid behov kan parkeringen utökas än mer.

Informationstavla samt eldplats/rastplats finns vid Kackelsjön i anslutning till parkeringsplatsen.

Utsiktsplats finns på Skärsjöbergets topp.

För lokalisering av friluftsanordningar, se karta bilaga 2b

BEVARANDEMÅL

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Besökare till reservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom informationstavlor som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Rastplatsen vid Kackelsjön ska vara väl underhållen, försedd med eldplats och tillhandahållen ved.

Stora delar av naturreservatet är otillgängligt på grund av mängden kullfallna träd men det ska vara möjligt att ströva genom reservatet längs markerade stigar och underhållen vandringsled till Skärsjöbergets utsiktsplats.

Parkeringsplatsen ska vara rymlig och iordningställd.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska vara markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Informationstavlor om naturreservatet med text på 3 språk uppdateras.
- Parkeringsplatsen restaureras, säkras från torrträd och dimensioneras för minst 5 bilar och eventuellt 2 husbilar. Vid behov utökas parkeringen än mer.

- Röjning av rastplatsen och utsikt mot Kacklesjön görs vart 10:e år eller vid behov
- Strövstig anläggs och underhålls längs de gamla stigsystemen
- Vandringsleden till Skärsjön restaureras

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplan-karta

Arter inom naturreservatet Marieholmsskogen

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), DD (kunskapsbrist), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), EU (arter i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades och rapporterades.

Referens: Inventering Marieholmsskogen 1981, Andersson och Appelqvist 1982 (AA), SKS (Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering), AP (Artportalen, fynden är granskade av Länsstyrelsen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Grönpyrola (<i>Pyrola chlorantha</i>)	S2	1981	AA
Gullpudra (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>)	S2	1998	SKS
Knärot (<i>Goodyera repens</i>)	S2	1998	AP
Korallrot (<i>Corallorhiza trifida</i>)	S2	2009	AP
Plattdummet (<i>Lycopodium complanatum</i>)	S2	1981	AA
Spindelblomster (<i>Listera cordata</i>)	S3	2009	AP
Mossor			
Blåmossa (<i>Leucobryum galucum</i>)	EU, S2	1998	SKS
Blåsflikmossa (<i>Lejeunea cavifolia</i>)	S3	1981	AA
Grön sköldmossa (<i>Buxbaumia viridis</i>)	EU, S3	1998	SKS
Kantvitmossa (<i>Sphagnum quinquefarium</i>)	S2	1981	AA
Klippfrullania (<i>Frullania tamarisci</i>)	S3	1981	AA
Kornknutmossa (<i>Odontoschisma denudatum</i>)	S3	1981	AA
Krusig ulota (<i>Ulota crispa</i>)	S2	1981	AA
Kruskalkmossa (<i>Tortella tortuosa</i>)	S3	1981	AA
Källpraktmossa (<i>Pseudobryum cinclidioides</i>)	S3	1998	SKS
Långflikmossa (<i>Nowellia curvifolia</i>)	S3	1998	SKS
Skogstrappmossa (<i>Anastrophyllum michauxii</i>)	NT, S3	1981	AA
Skugglobmossa (<i>Trichomania exsecta</i>)	EN	1981	AA
Stor revmossa (<i>Baggania trilobata</i>)	S3	1998	SKS
Vedtrappmossa (<i>Anastrophyllum hellerianum</i>)	NT, S3	1998	SKS
Vårig sidenmossa (<i>Plagiothecium undulatum</i>)	S2	1981	AA

Lavar			
Bårdlav (<i>Nephroma parile</i>)	S3	1981	AA
Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>)	NT, S3	1998	SKS
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	S3	1981	AA
Gytterlav (<i>Pannaria pezizoides</i>)	S3	1981	AA
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadinum</i>)	S3	1998	SKS
Kattfotslav (<i>Arthonia leucopellaea</i>)	S3	1998	SKS
Nästlav (<i>Bryoria furcellata</i>)	S3	1981	AA
Sotlav (<i>Cypbellium inquinans</i>)	S3	1981	AA
Strandblocklav (<i>Porpidia hydrophila</i>)	NT	1981	AP
Talltagel (<i>Bryoria fremontii</i>)	S3	1981	AA
Vedskivlav (<i>Lecidea botryosa</i>)	S3	1981	AA
Vitmossav (<i>Imadophila ericetorum</i>)	S3	1981	AA
Västlig njurlav (<i>Nephroma laevigatum</i>)	VU, S3	1981	AA
Svampar			
Blacktick (<i>Junghuhnia collabens</i>)	VU	1981	AP
Brödmärgsticka (<i>Perenniporia medulla-panis</i>)	NT	1989	AP
Gammelgransskål (<i>Pseudographis pinicola</i>)	NT	1981	AP
Granticka (<i>Phellinus chrysoloma</i>)	NT	1998	AP
Gropticka (<i>Oligoporus guttulatus</i>)	NT	1981	AP
Gränsticka (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>)	NT, S3	1998	SKS
Gullgröppa (<i>Pseudomerulius aureus</i>)	S2	2014	AP
Pelargonriska (<i>Lactarius decipiens</i>)	NT	1996	AP
Tallticka (<i>Phellinus pini</i>)	NT, S2	1981	AP
Ullticka (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>)	NT, S3	1981	AP
Vedticka (<i>Phellinus viticola</i>)	S2	1998	SKS
Fåglar			
Berguv (<i>Bubo bubo</i>)	VU, EU	2009	AP
Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>)	EU	2010	AP
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT	2010	AP
Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)	EU	2008	AP
Pärluggla (<i>Aegolius funereus</i>)	EU	2014	AP
Sparvuggla (<i>Glaucidium passerinum</i>)	EU	2010	AP
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	EU	2014	AP
Storlom (<i>Gavia arctica</i>)	EU	2014	AP
Tjäder (<i>Tetrao urugallus</i>)	EU	2014	AP
Tretåig hackspett (<i>Picoides tridactylus</i>)	NT, EU	2009	AP

Källförteckning

SLU Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Bilaga 1 till Fågeldirektivet

Bilaga 2,4 och 5 till Art- och habitatdirektivet

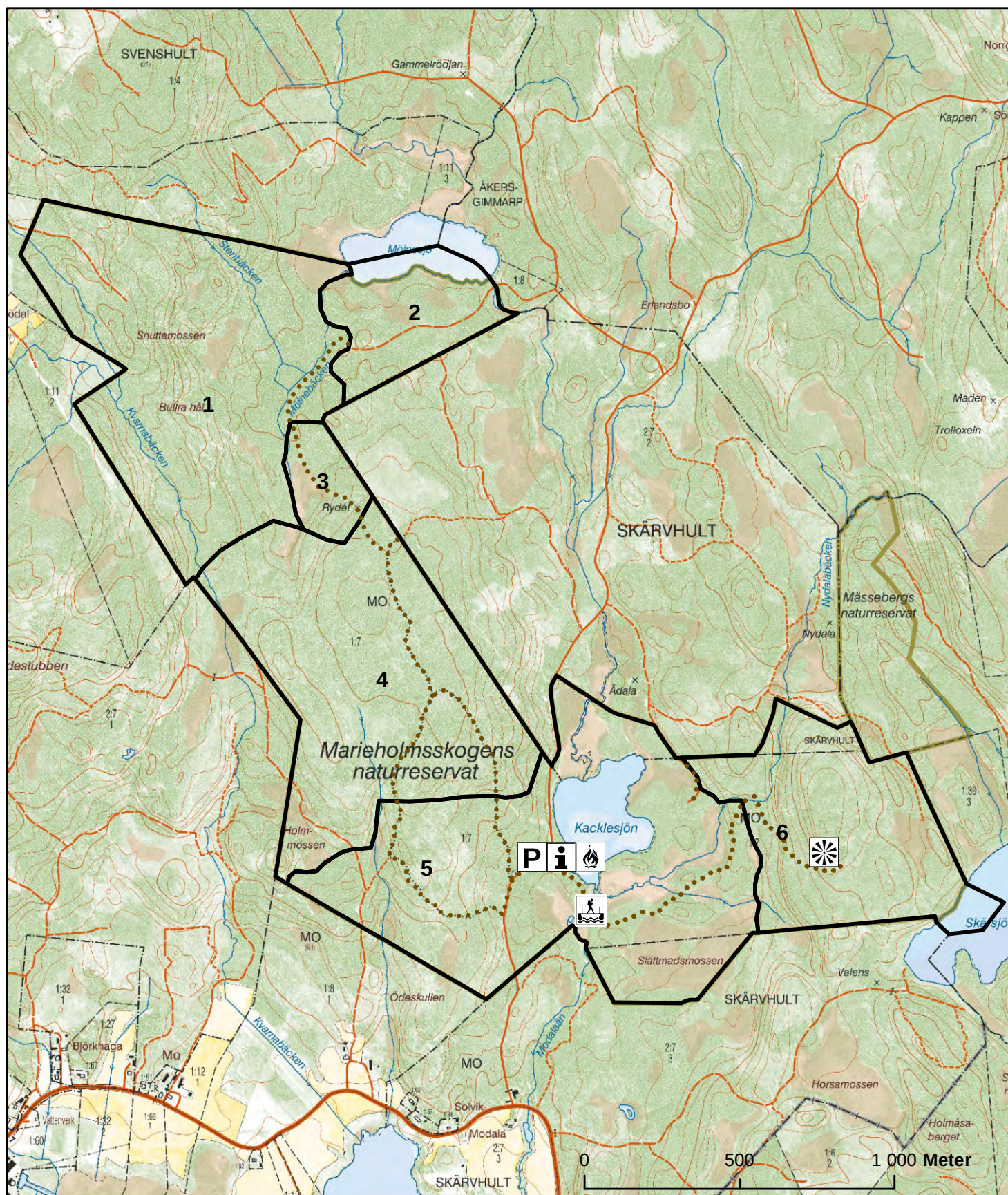
Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreservatet Marieholmsskogen

Bilaga 2b

Tillhör Länsstyrelsens beslut.
Skötselplankarta
2015-12-16, dnr 511-6461-2014

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Skötselområden

Strövstig

Parkering

Informationsskylt

Eldplats

Bro

Utsiktsplats

